

STOFFEN VORMEN NOG GEEN PROBLEEM VOOR DRINKWATER

VEWIN eist aandacht voor geneesmiddelen in oppervlaktewater

De overheid moet bij de bewaking en verbetering van de (oppervlakte)waterkwaliteit de drinkwaterbelangen nadrukkelijker als belangrijk uitgangspunt hanteren. Het huidige beleid schiet hierin tekort, zo meent de overkoepelende organisatie van de drinkwaterbedrijven in Nederland VEWIN. Uit een deze week gepubliceerd onderzoek blijkt dat in het Nederlandse oppervlaktewater geneesmiddelen voorkomen. Oppervlaktewater wordt een steeds belangrijker bron voor drinkwater in Nederland. De drinkwatersector vindt het zorgwekkend dat dergelijke ongewenste stoffen in de bronnen voor het drinkwater vóórkomen. Zij roept de overheid op haar verantwoordelijkheid voor de waterkwaliteit serieus te nemen. Vooralsnog vormen de stoffen voor het drinkwater zelf geen probleem.

Ondanks een uitstekende drinkwaterkwaliteit blijven onderzoekers nieuwe stoffen, bacteriën en virussen (in mooi Engels: emerging issues) vinden. Door de ontwikkeling van nieuwe en snellere meettechnieken kunnen onderzoekers steeds meer stoffen in veel lagere concentraties dan voorheen meten. Bovendien produceren en gebruiken Nederlanders steeds meer stoffen. In het buitenland zijn eerder geneesmiddelen in de bronnen van drinkwater aangetroffen. Hoe zit het in Nederland met de aanwezigheid van (resten van) geneesmiddelen in de drinkwaterbronnen en in drinkwater? Geneesmiddelen en hun restanten komen voor in afvalwater, oppervlaktewater en sporadisch in grondwater. De stoffen komen vooral via het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties in het oppervlaktewater terecht. De drinkwaterzuivering haalt de meeste restanten er echter uit. Slechts incidenteel vindt men ook in drinkwater restanten van geneesmiddelen in extreem lage hoeveelheden. Deze gehalten zijn echter dermate laag dat een gezondheidskundig effect zeer onwaarschijnlijk is, aldus het RIVM.

Samenvattend is dit de bevinding van een viertal organisaties (RIWA, RIZA, RIVM en Kiwa). Deze week rapporteerden ze over de mogelijke aanwezigheid van humane en dierlijke medicijnen in verschillende typen water en drinkwater. Een uitgebreide toelichting op deze onderzoeken kunt u lezen in twee artikelen verderop in dit nummer (zie pag. 13 t/m 20).

Voorzorgsprincipe

Geneesmiddelen vormen nu nog geen direct probleem voor de drinkwatervoorzie-

ning. Gezien toekomstige ontwikkelingen, zoals toenemend geneesmiddelengebruik door onder meer vergrijzing van de bevolking, is de verwachting dat de druk van geneesmiddelen op de bronnen van drinkwater toeneemt. De watersector is bovendien steeds vaker afhankelijk van oppervlaktewater als bron voor de drinkwatervoorziening.

De drinkwaterbedrijven vinden het zorgwekkend dat natuurvreemde stoffen en dus ook geneesmiddelen in de bronnen van het drinkwater aanwezig zijn. Voor de waterbedrijven langs de hele Rijn is dit standpunt overigens recent vastgelegd in een internationale overeenkomst (het Rijnmemorandum). Om onaangename verrassingen te voorkomen, zijn waterbedrijven vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bijzonder actief in het opsporen van nieuwe mogelijke bedreigingen.

Aandacht voor drinkwaterbelang

VEWIN spreekt nu de overheid aan op haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de bronnen voor het drinkwater en het toelatingsbeleid van geneesmiddelen. Zo dient in het toelatingsbeleid voor geneesmiddelen meer aandacht te zijn voor de milieuaspecten (zoals afbreekbaarheid) van geneesmiddelen. Dit uiteraard zonder daarmee de gezondheidsvoordelen van het medicijn ter discussie te willen stellen. Indien alternatieven met milieuvoordelen voorhanden zijn, dienen deze de voorkeur te krijgen. VEWIN spreekt het ministerie van VWS in een brief aan op een stringenter toelatingsbeleid op dit punt. Zowel in het waterkwali-

teitsbeleid als in het toelatingsbeleid van humane en dierlijke geneesmiddelen moeten de belangen van de drinkwatervoorziening serieus genomen worden, aldus de VEWIN.

Gescheiden inzameling medicijnen

Veel winst valt volgens de VEWIN te behalen met het gescheiden opvangen van geneesmiddelen en menselijke ontlasting, met name op locaties waar veel geneesmiddelen gebruikt worden, zoals ziekenhuizen (met name röntgencontrastmiddelen), bejaarden- en verpleeghuizen. VEWIN roept het ministerie van VWS op om deze zorginstellingen te stimuleren afval- en rioolwater apart te behandelen, voordat ze in het oppervlaktewater terecht komen. Ook het afvalwater van farmaceutische industrieën en viskwekerijen dient voorafgaand aan de lozing op oppervlaktewater apart gezuiverd te worden. Hiermee wordt een belangrijke oorzaak van de belasting van de bronnen van drinkwater geminimaliseerd. Tevens wijst VEWIN op het belang van het intensiveren van voorlichting om geneesmiddelen gescheiden in te zamelen en bij de apotheek in te leveren. Doorspoelen van geneesmiddelen door het toilet vormt een onnodige belasting van het oppervlaktewater.

Ongezuiverd overstorten

Verder pleit VEWIN er bij het ministerie van Verkeer & Waterstaat voor om het bestaande beleid gericht op het saneren van riooloverstorten versneld door te zetten. Afvalwater dat bij zware regenval soms ongezuiverd op het oppervlaktewater wordt geloosd (overstorten), vormt één van de grootste bronnen van verontreiniging van het oppervlaktewater met geneesmiddelen. Tenslotte roept VEWIN de zuiveringsschappen en waterkwaliteitsbeheerders op om hun zuiveringssystemen kritisch te bekijken en waar mogelijk te optimaliseren. Ongevoerde stoffen, zoals geneesmiddelen, zouden de rioolwaterzuivering zo min mogelijk mogen passeren.

Preventie

De watersector kiest voor de strategie van preventie. Vanuit het voorzorgsprincipe richt VEWIN haar pijlen op het verder verbeteren van de kwaliteit van de bronnen van het drinkwater. Vervolgens spreekt ze de verantwoordelijken voor het probleem (overheid, farmaceutische industrie, gebruikers) erop aan. Het is de verantwoordelijkheid van de watersector om de bronnen voor drinkwater te monitoren en eventuele problemen in kaart te brengen. ☛